Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В. Н. Каразіна

Кафедра романо-германської філології

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Декан факультету іноземних мов

Світлана ВІРОТЧЕНКО

“30” червня 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Культурно-історична специфіка іспаномовних літератур

рівень вищої освіти	третій (освітньо-науковий)
галузь знань	03 Гуманітарні науки
спеціальність	035 Філологія
освітня програма	035 Філологія (германські мови, література зарубіжних країн та перекладознавство)
вид дисципліни	за вибором
факультет	іноземних мов

2025 / 2026 навчальний рік

Програму рекомендовано до затвердження вченою радою факультету (інституту, центру)
“30” червня 2025 року, протокол № 8

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: (вказати авторів, їхні наукові ступені, вчені звання та посади)
ОРЖИЦЬКИЙ Ігор Олександрович, доктор філологічних наук, доцент, професор ЗВО кафедри романо-германської філології філології факультету іноземних мов.

Програму схвалено на засіданні кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови “26” червня 2025 року, протокол № 21
Завідувачка кафедри англійської філології та методики викладання іноземної мови

к.ф.н., доц. Ірина МОРОЗОВА

Програму схвалено на засіданні кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша
“27” червня 2025 року, протокол № 17
Завідувач кафедри перекладознавства імені Миколи Лукаша

д.ф.н., проф. Олександр РЕБРІЙ

Програму схвалено на засіданні кафедри ділової іноземної мови та перекладу
“19” червня 2025 року, протокол № 12
Завідувачка кафедри ділової іноземної мови та перекладу

д.ф.н., проф. Ірина ШЕВЧЕНКО

Програму схвалено на засіданні кафедри романо-германської філології
“25” червня 2025 року, протокол № 17
Завідувачка кафедри романо-германської філології

к.ф.н.,доц._Ірина ХОЛМОГОРЦЕВА

Програму погоджено з гарантом освітньо-професійної програми «Філологія (германські мови, література зарубіжних країн та перекладознавство)»
Гарант освітньо-професійної програми

д.ф.н., проф. Ірина ШЕВЧЕНКО

Програму погоджено науково-методичною комісією факультету іноземних мов Харківського національного університету імені В. Н. Каразіна
“30” червня 2025 року, протокол № 7
Голова науково-методичної комісії факультету іноземних мов

к.п.н., доц. Анна КОТОВА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Культурно-історична специфіка іспаномовних літератур» складена відповідно до освітньо-професійної програми підготовки докторів філософії
освітньо-науковий рівень: третій
спеціальність: 035 Філологія

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Культурно-історична специфіка іспаномовних літератур» є формування в аспірантів комплексних уявлень про культурно-історичну специфікою літератур, які розвиваються іспанською мовою в трьох частинах світу; наголошення на їхньому мовно-культурному розмаїтті та нерозривному зв'язку з етнонаціональними та державотворчими процесами, унаочнення ролі та місця окремих літератур ареалу в розвитку літератури світової, висвітлення проблеми мовно-культурної єдності й водночас диверсифікації літератур іспаномовного ареалу.

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни «Культурно-історична специфіка іспаномовних літератур» полягає в розширенні у аспірантів їхніх мовних, лінгвокраїнознавчих та культурологічних знань та у формуванні диверсифікованого сприйняття сучасних гуманітарних реалій, у підведенні аспірантів до розуміння культурної відмінності іспаномовних текстів, створених в обох Америках, від іберійських; у встановленні взаємозв'язків між художніми творами, в аналізі художнього тексту з огляду на його національно-історичну специфіку; в оволодінні історико-генетичним та порівняльно-історичним методами вивчення літературних явищ.

1.3. Кількість кредитів 3

1.4. Загальна кількість годин 90

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
За вибором	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
2-й	2-й
Семестр	
3-й	3-й
Лекції	
14 год.	5
Практичні, семінарські заняття	
4 год.	1
Лабораторні заняття	
0	0
Самостійна робота	
72 год.	84
Зокрема, індивідуальні заняття	
не передбачені.	

1.6. Дисципліна забезпечує такі компетентності й програмні результати навчання:

Загальні компетентності:

ЗК 1. Навички використання традиційних і новітніх інформаційних і комунікаційних технологій для збору, критичного узагальнення, аналізу і синтезу матеріалу дослідження та оприлюднення його результатів.

ЗК 3. Здатність генерувати нові ідеї (креативність), ставити і вирішувати дослідницькі і практичні завдання, розробляти шляхи їх розв'язання, проводити самостійні ґрунтовні дослідження на сучасному рівні та втілювати їх у практику.

ЗК 5. Здатність ефективно спілкуватись державною та іноземною мовою в професійній діяльності, представляти результати власних оригінальних досліджень у різних жанрових формах з використанням усіх новітніх інформаційно-комунікативних технологій.

ЗК 6. Здатність кваліфіковано відображати результати свого дослідження у фахових публікаціях у наукоємних журналах і презентаціях, брати участь у конференціях і наукових дискусіях, висловлюючи та аргументовано відстоюючи власну позицію у вітчизняному та міжнародному науковому фаховому середовищі.

ЗК 8. Здатність до критичної самооцінки, безперервного навчання протягом життя в обраній професійній сфері та суміжних галузях знань, до продовження наукових досліджень на здобуття наукового ступеня доктора наук.

ЗК 9. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної сфери, її місця та зв'язків з іншими науками.

Фахові компетентності:

ФК 1. Розуміння провідних методологічних напрямів, взаємозв'язків між ними, уміння аргументовано обирати, опрацьовувати, систематизувати та критично узагальнювати теоретичні джерела власного наукового дослідження.

ФК 3. Здатність генерувати наукову проблему, формулювати робочу гіпотезу дослідження, що передбачає глибоке переосмислення наявних та створення нових знань, у т.ч. на принципах міждисциплінарних досліджень.

ФК 4. Здатність вирішувати генеровану наукову проблему, створювати доказові теоретичні моделі досліджуваних феноменів, застосовувати новітні інструменти, методи й методики аналізу, залучати дані міждисциплінарних студій, зокрема, в ситуаціях, що потребують нових стратегічних підходів.

ФК 6. Ґрунтовне осягнення, збереження, творчий розвиток і популяризація основних досягнень науковців-філологів України та Харкова, зокрема, у сфері германістики, зарубіжної літератури, перекладознавства.

ФК 8. Здатність утілювати результати власного філологічного дослідження у професійній діяльності викладача ЗВО, літературознавця, перекладознавця, редактора.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дисципліна:

ПРН1. Знати основні класичні та новітні філологічні концепції, фундаментальні праці конкретної філологічної спеціалізації, на засадах вільного і критичного мислення розуміти теоретичні й практичні проблеми, виокремлювати наукові лакуни та бачити перспективи їх дослідження.

ПРН2. Знати науковий доробок учених України і харківської лінгвістичної школи, вміти цінувати, зберігати, поширювати їх надбання і творчо застосовувати у власних розвідках.

ПРН4. Обирати адекватну методологію дослідження в обраній сфері германістики, літературознавства, перекладознавства,, володіти методами збору і аналізу даних і пропонувати послідовні кроки їх вивчення у складних і непередбачуваних умовах, що потребує запровадження інноваційних підходів та прогнозування.

ПРН6. Ефективно спілкуватися і взаємодіяти в глобальному науковому просторі державною та іноземною мовами, оформлювати і виконувати наукові проєкти і гранти, продукувати і редагувати різножанрові наукові тексти відповідно до сучасних вимог.

ПРН9. Розуміти і втілювати принципи вільного громадянського суспільства, цілі сталого розвитку ООН, дотримуватись цінностей класичного університету, в науці, в практичній діяльності, культурі, громадському житті в Україні і світі.

1.8. Пререквізити. Перелік навчальних курсів, що передують вивченню дисципліни: Знання матеріалу бакалаврських курсів «Лінгвокраїнознавство іспаномовних країн», «Література Іспанії», «Історія іспаномовних літератур Америки», магістерського курсу «Історія та практика іспансько-українського художнього перекладу» та аспірантського курсу «Історія літератур іспаномовних країн». Знання іспанської мови на рівні не нижче B2.

2. Тематичний план навчальної дисципліни

Семестр 3

Тематичний блок 1.

Мовно-культурна специфіка літератури Іспанії

Тема 1.1. Іспанська література versus література Іспанії. Початкова багатомовність літератури Іспанії. Літературно-культурна ситуація в Ґалісії, Каталонії та Країні Басків; двомовність у тамтешній культурній сфері.

Тема 1.2. Іспаномовна література про неіспаномовні регіони Іспанії. Ґалісія в творчості Каміло Хосе Сели. Роль Каталонії в «Дон Кіхоті» Мігеля де Сервантеса. Каталонська мова у творах Вісенте Бласко Ібаньєса. Іронія та критика в «Двомовному коханцеві» Хуана Марсе. Мігель де Унамуно та культура й мова басків.

Тема 1.3. Розвиток літератури в іспанських автономних спільнотах з особливим мовним статусом. Ґалісійська література: від лірики короля Альфонсо X Мудрого до Решурдіменто; сучасний стан. Потужність каталонської літератури в Середньовіччі й на початку Ренесансу; стрімкий розвиток від 2-ї пол. XX ст. Літературні проблеми Країни Басків.

Тематичний блок 2.

Мовно-культурна специфіка літератур іспаномовної Америки

Тема 2.1. Основні мовно-культурні регіони іспаномовної Америки. Мексика, Карибський басейн, Центрально-Андійський регіон, Південний конус: їхня мовно-культурна специфіка.

Тема 2.2. Твори індіхеністської тематики. Індіхенізм та індіанізм: термінологічні суперечки. Індіанська проблематика та художній стиль. Чільні представники індіхенізму: Хосе Марія Аргедас (Перу), Хорхе Ікаса (Еквадор), Мануель Скорса (Перу), Росаріо Кастельянос (Мексика). Сучасна художня література індіанськими мовами.

Тема 2.3. Негризм у іспаноамериканських літературах. Негризм vs негритюд. Негритянська проблематика у кубинців Алехо Карпентьєра та Ніколаса Ґільєна. Еквадор: Адальберто Ортіс. Перу: Енріке Лопес Альбухар.

Тема 2.4. Два протилежні кінці іспаномовного літературного ареалу в Америках: Південний конус та ареал чікано у США. Аргентинська література ґаучо. Хосе Ернандес «Мартін Ф'єрро». Ґаучістська тематика у Хорхе Луїса Борхеса. Література чікано: двомовність та етнічна свідомість; ідентифікаційна символіка; творчість Томаса Рівери (США).

3. Структура навчальної дисципліни

Назви розділів і тем	Кількість годин			
	денна форма		заочна форма	
	усього	зокрема	усього	зокрема

		л	п	л	інд.	с. р.		л	п	лаб.	ін д.	с. р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Тематичний блок 1												
Тема 1.1.	10	1				9						
Тема 1.2.	13	2	2			9						
Тема 1.3.	12	3				9						
Тематичний блок 2												
Тема 2.1.	10	1				9						
Тема 2.2.	14	3	2			9						
Тема 2.3	11	2				9						
Тема 2.4.	11	2				9						
Самостійна робота	9					9						
Разом за семестр	**90**	**14**	**4**			**72**						

4. Теми лекційних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
Розділ **1** **Мовно-культурна специфіка літератури Іспанії**		
1	**Тема 1.1.** Іспанська література versus література Іспанії. Початкова багатомовність літератури Іспанії. Літературно-культурна ситуація в Ґалісії, Каталонії та Країні Басків; двомовність у тамтешній культурній сфері.	1
2	**Тема 1.2.** Іспаномовна література про неіспаномовні регіони Іспанії. Ґалісія в творчості К. Х. Сели. Роль Каталонії в «Дон Кіхоті». Каталонська мова у творах В. Бласко Ібаньєса. Іронія та критика в «Двомовному коханцеві» Х. Марсе. М. де Унамуно та культура й мова басків.	2
3	**Тема 1.3.** Розвиток літератури в іспанських автономних спільнотах з особливим мовним статусом. Ґалісійська література: від лірики короля Альфонсо Х Мудрого до Решурдіменто; сучасний стан. Потужність каталонської літератури в Середньовіччі й на початку Ренесансу; стрімкий розвиток від 2-ї пол. ХХ ст. Літературні проблеми Країни Басків.	3
Розділ **2** **Мовно-культурна специфіка літератур іспаномовної Америки**		
4	**Тема 2.1.** Основні мовно-культурні регіони іспаномовної Америки. Мексика, Карибський басейн, Центрально-Андійський регіон, Південний конус: їхня мовно-культурна специфіка.	1
5	**Тема 2.2.** Твори індіхеністської тематики. Індіхенізм та індіанізм: термінологічні суперечки. Індіанська проблематика та художній стиль. Чільні представники індіхенізму: Х. М. Аргедас (Перу), Х. Ікаса (Еквадор), М. Скорса (Перу), Росаріо Кастельянос (Мексика). Сучасна художня література індіанськими мовами.	3
6	**Тема 2.3.** Негризм у іспаноамериканських літературах. Негризм vs негритюд. Негритянська проблематика у кубинців А. Карпентьєра та Н. Ґільєна. Еквадор: А. Ортіс. Перу: Е. Лопес Альбухар.	2

7	**Тема 2.4.** Два протилежні кінці іспаномовного літературного ареалу в Америках: Південний конус та ареал чікано у США. Аргентинська література ґаучо. Х. Ернандес «Мартін Ф'єрро». Ґаучістська тематика у Х. Л. Борхеса. Література чікано: двомовність та етнічна свідомість; ідентифікаційна символіка; творчість Т. Рівери (США).	2
Разом		**14**

Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Каталонські епізоди в романі «Дон Кіхот» М. де Сервантеса. «Соціолінгвістичні» епізоди в «Двомовному коханцеві» Х. Марсе	2
2	Порівняльний аналіз культурологічних аспектів «Глибоких рік» Х. М. Аргедаса та «Уасіпунґо» Х. Ікаси. Роман «Малінче» Лаури Есківель (Мексика) в історико-культурній перспективі.	2
Разом		4

5. Завдання для самостійної робота

*Виконання письмової роботи (реферата/есе або презентації) у межах одного з двох тематичних блоків за вибором здобувача

№ з /	Назва теми	Кількістьгодин (д)	Кількість годин (з)
	Розділ 1		
1	**Тема 1.1.** Опрацювати наукову літературу за темою. Самостійно з'ясувати, що́ в Конституції Іспанії означає термін *lenguas españolas* та як офіційний статус автономій впливає на розвиток культури в регіонах Іспанії. Підтвердити прикладами положення про початкову багатомовність літератури Іспанії. Визначити основні мови, на яких розвивались і розвиваються літератури Іспанії від Середньовіччя до сучасності.	9	
2	**Тема 1.2.** Опрацювати наукову літературу за темою. Дати порівняльну характеристику літературно-культурних ситуацій у Ґалісії, Каталонії та Країні Басків та двомовності у тамтешній культурній сфері. Знайти приклади каталонської мови в «Дон Кіхоті», дати характеристику культурологічної ролі Каталонії для цього роману. Знайти «валенсіянізми» (каталонізми) у творчості В. Бласко Ібаньєса.	9	
	Тема 1.3. Опрацювати наукову літературу за темою. Коротко охарактеризувати творчість чільних представників регіональних літератур. Знати сучасний стан полеміки про двомовність в іспанському суспільстві.	9	
	Розділ **2**		
4	**Тема 2.1.** Опрацювати наукову літературу за темою. Виділити іспаноамериканські країни, де присутній білінгвізм у культурно-літературній сфері. Знайти декілька текстуальних прикладів цього явища в художніх текстах.	9	

5	**Тема 2.2.** Опрацювати наукову літературу за темою. З'ясувати етимологічне походження та значення термінів *індіхенізм* та *індіанізм* у літературі та культурології. Назвати літературознавців, які наголошують на принциповій різниці між термінами *індіхенізм* та *індіанізм*. Навести приклади мовної специфіки творів індіхеністської тематики. Знайти твори цієї тематики, перекладені українською.	9		
6	**Тема 2.3.** Опрацювати наукову літературу за темою. Визначити різницю між термінами *негризм* та *негритюд*. Знайти відмінності між осмисленням проявами *негризму* в творах письменників Карибського регіону, та інших частин Іспаноамерики. Дати приклади мовно-стилістичних особливостей творів негристської тематики.	9		
7	**Тема 2.4.** Опрацювати наукову літературу за темою. Дати коротку характеристику письменників-чікано, що використовують іспанську мову й звертаються до мов індіанських. Знайти паралелі й відмінності між образами *ковбоя* у культурі США та *гаучо* в літературах Південного конусу. Визначити різницю між мовно-літературними ситуаціями у Чілі й Парагваї, з одного боку, та Аргентині й Уругваї, з другого.	9		
8	*Підготувати реферат, есе або презентацію відповідно до тематики курсу за власним вибором.	9		
	Усього годин	**72**		

6. Індивідуальні завдання

Навчальним планом не передбачені.

7. Методи навчання

1. Словесні методи: розповідь, бесіда, лекція.
2. Дослідницький: робота з оригіналами та перекладами текстів
3. Наочні методи: демонстрація, мультимедійна презентація, ілюстрація.
4. Робота з першоджерелами
5. Робота з літературознавчими та перекладознавчими текстами.
6. Аудіометод: реферування лекцій. прочитаних на іспаномовних сайтах
7. Метод самоконтролю

8. Методи контролю

1. Метод письмового контролю: підсумкова письмова робота типу відкритої розгорнутої відповіді та реферат (самостійна робота).
2. Метод поточного контролю (виконання літературознавчого аналізу під час практичних занять).
3. Мультимедійна презентація як форма самостійної роботи
3. Метод самоконтролю.

9. Схема нарахування балів

Поточний контроль та самостійна робота			Залік	Сума
Самостійна робота (реферат або	Розділ 1 усна відповідь на практичному	Розділ 2 усна відповідь на практичному	Письмова робота (Moodle) – 40	

мультимедійна презентація) 30	занятті 15	занятті 15		
60			40	100

Для допуску до складання підсумкового контролю (заліку) здобувач вищої освіти повинен набрати не менше 30 балів з навчальної дисципліни під час участі в практичних заняттях.

Критерії оцінювання видів самостійної роботи,
вільно обраних здобувачем: письмовий (реферат, есе)** або змішаний усно-письмовий (мультимодальна презентація, озвучувана в аудиторії)***

**Письмовий проєкт – реферат, есе (обсяг – мінімум 12000 знаків) відповідно до теми курсу подається на платформу Moodle і оцінюється викладачем максимально 30 балів (за умов самостійності та повноти висвітлення питання):

Аспект оцінювання письмового проєкту	Кількість балів
Формулювання теми з урахуванням новітнього доробку науки	2
Структура роботи (наявність вступу, основної частини, висновків, списку літератури)	3
Формулювання у вступі актуальності, мети, об'єкта, предмета, завдань, матеріалу і методів дослідження	5
Повнота розкриття теми: аналіз, порівняння і критичне узагальнення, наукових підходів; знання наукової літератури, у т.ч. новітньої	5
Адекватність емпіричного матеріалу	5
Достовірність, логічність і аргументованість висновків	5
Оформлення тексту і списку літератури із дотриманням бібліографічних стандартів, визнаних МОН України	3
Академічна доброчесність і відсутність запозичень	2
Разом	30

АБО

***Мультимедійна презентація (обсяг – мінімум 10 слайдів, поданих на платформу Moodle; усно – до 10 хвилин озвучування на занятті).

Максимально 30 балів:

Аспект оцінювання мультимедійної презентації	Кількість балів
Адекватність обсягів графічного/мультимедійного та усного складників	3
Структура презентації (вступ, основна частина, висновки, література)	5
Повнота розкриття теми: аналіз і критичне узагальнення, наукових підходів на базі наукової літератури, у т.ч. новітньої	5
Адекватність теоретичного підґрунтя, емпіричного матеріалу і методів	5
Оформлення презентації	5
Усна подача презентації	5
Академічна доброчесність і відсутність запозичень	2
Загалом	30

Критерії оцінювання усної відповіді на практичному занятті

Аспект	Кількість балів
Повнота розкриття теми: аналіз, порівняння і критичне узагальнення, наукових підходів	5
Аргументованість, логічність і послідовність відповіді, адекватне використання термінології науки та прикладів	5
Знання світової наукової літератури, зокрема новітньої, та доробку вітчизняної науки	5
Загалом за одну відповідь	15

Критерії оцінювання залікової відповіді

Письмово: 2 відкриті запитання (80 хвилин, платформа Moodle)
(кожна відповідь 20 балів, сума максимально 40 балів)

Аспект	Кількість балів
Повнота розкриття теми: аналіз, порівняння і критичне узагальнення, наукових підходів	10
Адекватність наведених прикладів	4
Аргументованість, логічність і послідовність відповіді, адекватне використання термінології науки; переконливість викладу	4
Знання світової наукової літератури, зокрема новітньої, та доробку вітчизняної науки	2
Загалом за одну відповідь	20

Мінімальна кількість балів, які повинен набрати аспірант – 50% навчального матеріалу семестру **– 30 балів.**
Аспірант допускається до підсумкового семестрового контролю за умови набрання мінімальної кількості **– 30 балів.**

Результати неформального навчання можуть бути визнані за наявності підтверджувальних документів (сертифікатів, довідок, описів навчальних програм), якщо вони засвідчують досягнення результатів навчання, співвідносних із цілями курсу.

Прикладами релевантної неформальної освіти можуть бути:

- онлайн-курси (Coursera, Prometheus тощо) за тематикою міжкультурної комунікації, соціолінгвістики, глобалізації мов;
- участь у сертифікованих тренінгах і семінарах, присвячених культурним аспектам комунікації або мовній різноманітності;
- сертифіковані програми з академічної комунікації або глобальної освіти, проведені міжнародними організаціями чи університетами.

Процедура визнання результатів неформальної освіти здійснюється відповідно до Порядку визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті, в Харківському національному університеті імені В. Н. Каразіна. Рішення ухвалюється комісією факультету на підставі поданого пакета документів від здобувача освіти.

Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка для заліку
90 – 100	зараховано
70-89	
50-69	
0-49	не зараховано

10. Рекомендована література

Основна література

1. Висоцька Н. Література США та ідеї мультикультуралізму // Вікно в світ. 1999. № 5. С. 122–133.
2. Оржицький І. Етно-національна й культурна своєрідність літературного процесу в країнах Андійського регіону (Перу, Болівія, Еквадор) у 20-х – 80-х роках ХХ століття. Х.: Майдан, 2016. 353 с.
3. Оржицький І. Соціолінгвістичний вимір художнього тексту: мовна ситуація в Латинській Америці крізь призму літератури // Збірник Харківського історико-філологічного товариства. 2009. Т. 13. С. 151–158.
4. Пас О. Лабіринт самотності. Л.: Кальварія, 2014. 216 с.
5. Совєтна А. В. До проблеми “магічного реалізму” в творчості Ани Кастілло // Гуманітарний вісник. Серія: Іноземна філологія : Всеукр. зб. наук. пр. Черкаси : ЧДТУ, 2008. Т. 1. Число 12. С. 134–140.
6. Совєтна А. В. Становлення літератури чикано в загальнокультурному процесі США // Гуманітарний вісник. Серія: Іноземна філологія: Всеукр. зб. наук. пр. Черкаси: ЧДТУ, 2004. Число восьме. С. 148–150.
7. Чикаленко Г. Каталонське літературне відродження // Літературно-науковий вістник. 1929. Кн. XII. С. 997–1005.
8. Ainsa F. Identidad cultural de Iberoamérica en su narrativa. Madrid: Gredos, 1986. 590 p.
9. Arguedas J. M. Formación de una cultura nacional indoamericana. México y o.: Siglo veintiuno, 1975. XXVII, 197 p.
10. Banch A. El grito de una minoría étnica. La literatura chicana // Razón y fe. 1982. № 1007. P. 381–385.
11. Baudot G. Pervivencia del mundo azteca en el México virreinal. México: UNAM, 2004. 396 p.
12. Bou E. Fachadas e intransigencia: una imagen de Catalunya en la literatura española del siglo XX // Cataluña-España: relaciones políticas y culturales / X. Antich, À. Castiñeira y J. Colominas, Eds. Barcelona: Icària, 2003. P. 249–270.
13. Bruce-Novoa J. La literatura chicana a través de sus autores. México: Siglo XXI, 1983. 293 p.
14. Cornejo Polar A. Escribir en el aire: Ensayo sobre la heterogeneidad sociocultural en las literaturas andinas. Lima: Horizonte, 1994. 245 p.
15. Cornejo Polar A. Mestizaje e hibridez: Los riesgos de las metáforas. Apuntes//Revista Iberoamericana. 2002. Vol. LXVIII, № 200. P. 867–870.
16. Delaune Gazeau G. La ciudad en la narrativa peruana de autores y temática andinos (siglos XX y XXI). Lima: Universidad Ricardo Palma / Editorial Universitaria, 2009. 161 p.
17. García Pabón L. De Incas, Chaskañawis, Yanakunas y Chullas. Estudios sobre la novela mestiza en los Andes. – Alicante: Universidad de Alicante, 2007. 189 p.

18. Gros i Lladós M. El euskera en la Comunidad Autónoma Vasca (2009): Una apuesta por la diversidad lingüística. Bilbao: Euskaltzaindia, 2009. 287 p.
19. Gutiérrez Martínez-Conde J. Literatura y sociedad en el mundo chicano. Madrid: Ediciones de la Torre, 1992. 216 p.
20. Kortazar J. Diglosia y literatura vasca // Olivar. 2007. Vol. 8, № 9. P. 71–104.
21. Lienhard M. Cultura popular andina y forma novelesca: Zorros y danzantes en la última novela de Arguedas. Lima: Latinoamericana ed. Tarea, 1982. 212 p.
22. Lienhard M. De mestizajes, heterogeneidades, hibridismos y otras quimeras // Revista de crítica literaria latinoamericana. 1999. № 49: Asedios a la heterogeneidad cultural: Libro de homenaje a Antonio Cornejo Polar. P. 57–80.
23. Lienhard M. La voz y su huella. Escritura y conflicto étnico-social en América Latina (1492–1988). La Habana: Casa de las Américas, 1990. 413 p.
24. López Alfonso F. J. “Hablo, señores, de la libertad para todos”: López Albújar y el indigenismo en el Perú. Alicante: Universidad de Alicante, 2006. 196 p.
25. Martín-Rodríguez M. M. Voces, gestos y signos: de la oralidad a la escritura en "...Y no se lo tragó la tierra" de Tomás Rivera // REDEN: Revista española de estudios norteamericanos. 1997. № 14. P. 9–20.
26. Meléndez C. La novela indianista en Hispanoamérica (1832–1889). San Juan: Universidad de Puerto Rico, 1961. 202 p.
27. Moreno Fernández F. Historia social de las lenguas de España. Barcelona: Ariel, 2005. 287 p.
28. Noriega J. E. La poesía quechua escrita: una forma de resistencia cultural indígena // Cuadernos hispanoamericanos. 1994. № 523. P. 79–87.
29. Órzhitskiy I. Lenguas amerindias en la literatura latinoamericana: ¿una sociolingüística literaria? // Barros D. L. Pessoa de (org.). Preconceito e intolerância: reflexões linguístico-discursivas. São Paulo: Editora Mackenzie, 2011. P. 33–48.
30. Órzhitskiy I. Una mirada personal a la labor peruanista (y un poco más) de Martin Lienhard // Revista de crítica literaria latinoamericana. 2024. № 99. P. 63-74.
31. Pascual P. El mundo chicano. Presentación de la problemática y bibliografía. Varsovia: Universidad de Varsovia. Centro de Estudios Lainoamericanos, 1997. 94 p.
32. Rama Á. Transculturación narrativa en América Latina. Buenos Aires: El Andariego, 2008. 346 p.
33. Recopilación de textos sobre José María Arguedas / compilación y prólogo de Juan Larco. La Habana: Casa de las Américas, 1976. 502 p.
34. Rivera T. Recuerdo, descubrimiento e imaginativo literario // Atisbos: Journal of Chicano research 1. 1975. P. 66–77.
35. Rovira J. C. Entre dos culturas: voces de identidad hispanoamericana. Alicante: Universidad de Alicante, 1995. 226 p.
36. Solá J. Situación lingüística, social y política del catalán // IV Jornadas de lenguas y literaturas catalana, gallega y vasca. Madrid: Universidad Autónoma de Madrid, 1991. P. 9–27.
37. Villasante L. Historia de la literatura vasca. Vitoria-Gasteiz: Aranzazu, 1979. 487 p.
38. Wade P. Rethinking Mestizaje: Ideology and Lived Experience // Journal of Latin American Studies. 2005. № 37. P. 239–257.

Допоміжна література

39. Кур’єр ЮНЕСКО. 1992. Липень: Зустріч двох Світів. 50 с.
40. Харитонов В. Поезія кечуа // Всесвіт. 1969. № 2. С. 128–135.
41. Gish R.F. Beyond bounds: Cross-cultural essays on Anglo, American Indian and Chicano literature. Albuquerque: University of New Mexico, 1996. XIV, 170 p.
42. Martínez Estrada E. Radiografía de la pampa. San José: ALLCA XX / Universidad de Costa Rica, 1997. XXIV, 586 p.

43. Rencontre de renards: Actes du colloque international sur José María Arguedas. Grenoble: Edicious det Tignahus, 1989. 353 p.
44. Stutzman R. El Mestizaje: An All-Inclusive Ideology of Exclusion // Cultural transformations and ethnicity in modern Ecuador/Norman E. Whitten, JR., ed. Urbana: University of Illinois Press, 1981. P. 45–94.
45. Torres-Ríoseco A. The epic of Latin American Literature. Berkely and Los Angeles: University of California Press, 1964. 277 p.
46. Velasco J. La construcción de la mexicanidad en la narrativa chicana contemporánea: la estética de la/s Frontera/s // Aztlán: A Journal of Chicano Studies. 1992–1996. V. 21, № 1/2. P. 105–123.
47. Yánez del Pozo J. Aztlán y el Incarrí: Dos mitos sobre Nuestra América. Quito: Abya-Yala, 2000. 76 p.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

Асоціація іспаністів України. ASOCIACIÓN DE HISPANISTAS DE UCRANIA. URL https://ahiucr.org.ua/

Library “Research Support Center. Fundación Juan March. URL www.march.es

Conferencias en Madrid. Canal March. URL www.cervantes.es